

Notatark

Sagsnr. 15.17.06-I08-1-11

Sagsbehandler

Gitte Bisgaard

Senest redigeret 22.01.2014

Seniorførtidspension fra 01-01-2014

Intensionerne bag seniorførtidspension som er en del af aftalen om senere tilbagetrækning: Personer i den relevante aldersgruppe, der er nedslidte og gerne vil have førtidspension, kan indgive ansøgning efter reglerne om seniorførtidspension til kommunen. Kommunen skal herefter træffe afgørelse om ret til førtidspension senest inden for 6 måneder efter ansøgningen. Altså en hurtigere og enklere adgang til førtidspension for målgruppen. Ordningen er uafhængig af indbetaling til efterlønsordning eller medlemskab af A-kasse.

Konklusion

Seniorførtidspension er ikke en ny type førtidspension, men **en ny ansøgningsmulighed** for personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er fortsat et krav for at få tilkendt førtidspension, at arbejdsevnen skal være nedsat i et sådant omfang, at ansøger ikke er i stand til at forsørge sig selv ved almindeligt arbejde, eller i et fleksjob jf. PL § 16. Det særlige er, at der **ikke** skal iværksættes beskæftigelsesrettede tilbud for at udvikle arbejdsevnen, herunder arbejdsprøvning mv. Kommunen har 6 måneder til at behandle sagen fra ansøgningsdatoen. Der kan tidligst ansøges om seniorførtidspension fra det tidspunkt, hvor borgeren har højst 5 år til folkepensionsalderen. Kommunen kan indhente nye oplysninger til brug for sagens afgørelse og der **skal** indhentes LÆ 265.

Personer, der tilkendes førtidspension efter ansøgning via reglerne om seniorførtidspension, modtager førtidspension med samme satser og under samme øvrige betingelser som andre førtidspensionister.

Betingelser for seniorførtidspension – behandling efter PL § 17, stk. 3:

1. tidligst 5 år før folkepensionsalderen
2. langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet
3. aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet på ansøgningstidspunktet
4. arbejdsevnen skal være nedsat i et sådant omfang, at ansøger ikke er i stand til at forsørge sig selv ved almindeligt arbejde, eller i fleksjob jf. PL § 16

Ad. 1. tidligst 5 år før folkepensionsalderen

Der kan tidligst ansøges om seniorførtidspension (behandling efter disse mere fordelagtige regler) fra det tidspunkt, borgeren har højst 5 år til folkepensionsalderen. Pt. 60 år.

Ad. 2. langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet

Retten til at få behandlet en ansøgning om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, er betinget af, at ansøgeren sammenlagt har haft arbejdsmarkedstilknytning svarende til mindst 25 års fuldtidsbeskæftigelse (tilknytning svarende til 20-25 års fuldtidsbeskæftigelse medfører konkret vurdering – deltidsbeskæftigelse omregnes forholdsmæssigt til perioder med fuldtidsbeskæftigelse). I de perioder, hvor der er indbetalt fuldt ATP-bidrag, jf. bekendtgørelse om Arbejdsmarkedets Tillægspension (ved en ugentlig arbejdstid på mindst 27 timer pr. uge), anses personen for at opfylde kravet om fuldtidsbeskæftigelse. Beskæftigelse i fleksjob anses som fuldtidsbeskæftigelse. For uddybning se skrivelse nr. 9806 af 18-12-2013 om reglerne for seniorførtidspension nedenfor.

Ad. 3. aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet på ansøgningstidspunktet

Retten til at få behandlet en ansøgning om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, er betinget af, at ansøgeren forud for ansøgningen har aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

det. Personer, der forud for ansøgningen har indkomst, der midlertidigt træder i stedet for en arbejdsindkomst, fx sygedagpenge, arbejdsløshedsdagpenge, ledighedsydelse, støtte efter lov om social service til pasning af nærstående alvorligt syge eller døende og til pasning af børn med handicap eller langvarig lidelse, anses for at opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. (Se bekendtgørelse om seniorførtidspension samt skrivelse nr. 9806 af 18-12-2013 om reglerne for seniorførtidspension nedenfor for særregel om personer på kontanthjælp og personer der er ophørt med at arbejde af helbredsmæssige grunde nedenfor).

Ad. 4. arbejdsevnen skal være nedsat i et sådant omfang, at ansøger ikke er i stand til at forsørge sig selv ved almindeligt arbejde, eller i fleksjob jf. PL § 16

Der skal i samarbejde med ansøger udarbejdes et forberedelseskema. Foreliggende relevante helbredsoplysninger bør indsamles, ligesom der er mulighed for at indhente nødvendige nye oplysninger og LÆ 265 skal indhentes. Kommunen har ansvaret for, at sagen er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at der kan træffes afgørelse om ret til førtidspension.

Ansøgningen skal behandles i Rehabiliteringsteamet.

Hvis resultatet af drøftelsen på mødet i rehabiliteringsteamet er indstilling til behandling i Pensionsudvalget, udarbejdes på baggrund af drøftelse i rehabiliteringsteamet redegørelse i henhold til PL § 19 (§19-redegørelsen noteres i JOB-indstilling/Rehabiliteringsteamets indstilling – se evt. notat om Procedurer og kompetenceregler i forskellige sagstyper).

Der skal udarbejdes en redegørelse iht. PL § 19 i rehabiliteringsplan indeholdende følgende:

- a. den faglige forklaring på, hvorfor pågældendes arbejdsevne anses for varigt nedsat
- b. den faglige forklaring på, at arbejdsevnen ikke lader sig anvende til selvforsørgelse uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, eller
- c. angivelse af en eller flere konkrete arbejdsfunktioner, den pågældende med sin nedsatte arbejdsevne anses for at kunne udføre.

Jeg har talt med medarbejder i Social-, Børne- og Integrationsministeriet og hun går ud fra at Rehabiliteringsteamet udarbejder § 19-redegørelse i rehabiliteringsplanen. Såfremt foranstående ikke er tilstrækkeligt kan sagsbehandler supplere.

Ved seniorførtidspension skal redegørelsen iht. PL § 19 således **ikke** indeholde dokumentation for, at personens ressourcer og udfordringer i forhold til uddannelse og beskæftigelse er fuldt afklaret, samt dokumentation for, at alle relevante indsatser i den beskæftigelsesrettede indsats, herunder deltagelse i ressourceforløb, er udtømt.

Ved den konkrete beskrivelse af a-c bør helbredsproblemerne (nedslidningen) sammenholdes med arbejdsmarkedserfaringerne – herunder eksempelvis hvis ansøger selv løbende har justeret arbejdsopgaver/beskæftigelse således at det kunne tilgodese pågældendes skånehensyn som følge af forringet helbred.

I afgørelsen skal kommunen/Pensionsudvalget lægge vægt på de foreliggende oplysninger, og der skal ikke gennemføres arbejdsprøvnings mv. Kommunen træffer afgørelse ud fra en socialfaglig vurdering af, om arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat.

PL § 21, stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om førtidspension senest 6 måneder efter tidspunktet for kommunens modtagelse af ansøgning om førtidspension efter § 17, stk. 3. Tidspunktet for modtagelse af ansøgningen skal fremgå af sagen og meddeles den pågældende, når kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension. Hvis fristen i særlige tilfælde ikke kan overholdes, skal den pågældende have en redegørelse for, hvad der er årsag til den forlængede sagsbehandlingstid, og besked om, hvornår sagen forventes afgjort

I praksis i Hedensted Kommune/Jobcenter:

Step 1

Når kommunen modtager en ansøgning om seniorførtidspension, skal kommunen som det første vurdere, om ansøgeren opfylder de generelle betingelser om ret til social pension (pensionslovens §§ 2-4 – indfødsret og bopælstid).

Derefter skal kommunen tage stilling til nr. 1-3 på forrige side. Nr. 2 – langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet – omfanget af den hidtidige tilknytning til arbejdsmarkedet kan (i hvert fald for lønmodtagere) belyses via oplysninger fra ATP om indbetalte ATP-bidrag. Der er tale om en ansøgningssag – såfremt ansøger ikke tilvejebringer de nødvendige oplysninger kan sagsbehandler skrive til ATP og anmode om oplysningerne. Borgere der har Nem-Id kan selv hente oplysninger via borger.dk – ATP livslang pension – indbetalinger til ATP.

Når der er taget stilling til og ansøger opfylder 1-3 (dvs. hurtigst muligt og inden drøftelse i Rehabiliteringsteam) skal kommunen træffe afgørelse om sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension og ansøger skal orienteres om, hvornår det kan forventes, at kommunen træffer afgørelse i sagen (denne afgørelse ligger hos Marlene Rønsholt på vegne af formanden for pensionsudvalget). Der kan klages over denne afgørelse til Ankestyrelsen (dato for overgang eller afslag på behandling efter regler for seniorførtidspension).

Step 2

Herefter indhenter kommunen om nødvendigt yderligere oplysninger (fx helbredsoplysninger) og LÆ 265 og udarbejder i samarbejde med borgeren rehabiliteringsplanens forberedende del. Sagen forelægges herefter for rehabiliteringsteamet – hvorefter der træffes afgørelse i Pensionsudvalget.

I øvrigt

Forskel i forhold til ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag - § 17, stk. 2

Ved ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag efter § 17, stk. 2 (foreliggende oplysninger pr. ansøgningsdatoen) er jobcentret ikke forpligtet til at indhente nye oplysninger efter ansøgningen. Ved ansøgning om seniorførtidspension efter § 17, stk. 3 kan kommunen, såfremt det vurderes nødvendigt, indhente nye oplysninger og kommunen skal indhente LÆ265 til belysning af sagen indenfor tidsfristen (6 måneder).

Ansøger modtager sygedagpenge, kontanthjælp, A-dagpenge eller anden offentlig forsørgelse medens ansøgningen behandles

Indgiver en borger, der fx modtager sygedagpenge eller kontanthjælp, ansøgning om seniorførtidspension, skal borgeren fortsat deltage i de aktiviteter, der er påkrævet for at modtage den pågældende ydelse i den periode, hvor kommunen behandler sagen om seniorførtidspension.

Schultz

Lovguide Pension - Seniorførtidspension

Nedenfor følger uddrag af relevant lovgivning:

Uddrag af skrivelse om orientering om ændring af lov om social pension (Forhøjelse af folkepensionsalder og indførelse af seniorførtidspension m.v.)

Nr. 108 af 21. december 2011

Social- og Integrationsministeriet

2. Seniorførtidspension

Lovændringen giver personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet og som har højst 5 år til folkepensionsalderen, en særlig mulighed for at ansøge kommunen om førtidspension (seniorførtidspension).

Seniorførtidspension er ikke en ny type førtidspension, men en ny ansøgningsmulighed. Det vil fortsat være et krav for at få tilkendt førtidspension, at arbejdsevnen skal være nedsat i et sådant omfang, at personen ikke er i stand til at forsørge sig selv ved almindeligt arbejde, eller ved et fleksjob, jf. lovens [§ 16](#).

Efter lovændringen får borgeren ret til særskilt at ansøge om førtidspension. Borgeren kan først indgive ansøgning efter reglerne om seniorførtidspension fra det tidspunkt, hvor borgeren har højst fem år til folkepensionsalderen, borgeren skal have haft en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet, og borgeren skal have en aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Efter lovændringen skal der ikke iværksættes beskæftigelsesrettede tilbud, herunder arbejdsprøvning mv.

Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at en sag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag, når ansøgeren er 5 år eller kortere tid fra folkepensionsalderen og har haft en langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om førtidspension senest 6 måneder efter tidspunktet for kommunens modtagelse af ansøgning om førtidspension, efter reglerne om seniorførtidspension.

Kommunen kan indhente nødvendige nye oplysninger indenfor tidsfristen.

Social- og integrationsministeren vil i en kommende bekendtgørelse bl.a. fastsætte regler for vurderingen af opfyldelse af kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Der vil blive fastsat krav om, at ansøgeren har haft en arbejdsmarkedstilknytning svarende til mindst 20-25 års fuldtidsbeskæftigelse. Hvis borgeren har haft deltidsbeskæftigelse, stilles der øgede krav til længden af beskæftigelsesperioden. Dette vil gælde for både personer i ansættelsesforhold som lønmodtagere og for selvstændige. Der vil således blive fastsat nærmere regler for kommunernes administration af reglerne om seniorførtidspension forud for reglernes ikrafttræden.

Lov om social pension – pensionsloven – ordlyd efter 01-01-2014

Kapitel 3

Førtidspension

§ 16. Førtidspension kan tilkendes personer i alderen fra 40 år til folkepensionsalderen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Personer i alderen fra 18 til 39 år kan tilkendes førtidspension, hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres.

Stk. 3. Det er en betingelse for at få tilkendt førtidspension efter stk. 1 eller 2,

- 1) at personens arbejdsevne er varigt nedsat, og
- 2) at nedsættelsen er af et sådant omfang, at den pågældende uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, herunder beskæftigelse i fleksjob, ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde.

§ 17. Kommunalbestyrelsen skal behandle en henvendelse om førtidspension i forhold til alle de muligheder, der findes for at yde hjælp efter den sociale lovgivning, jf. [§ 5](#) i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Personer, som ønsker, at kommunalbestyrelsen alene tager stilling til spørgsmålet om førtidspension, kan dog anmode herom. I sådanne tilfælde forelægges sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag for kommunens rehabiliteringsteam. Kommunalbestyrelsen træffer umiddelbart efter rehabiliteringsteamets indstilling i sagen afgørelse om, at sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension.

Stk. 3. Personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet kan fra 5 år før folkepensionsalderen ansøge om førtidspension (seniorførtidspension). I sådanne sager iværksættes ikke beskæftigelsesrettede tilbud for at udvikle arbejdsevnen. Kommunalbestyrelsen kan dog indhente nye oplysninger til brug for sagens afgørelse. Kommunalbestyrelsen forelægger sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag for kommunens rehabiliteringsteam. Kommunalbestyrelsen træffer umiddelbart efter rehabiliteringsteamets indstilling i sagen afgørelse om, at sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse om tilkendelse af førtidspension til en person, der ikke selv har rettet henvendelse herom.

Stk. 5. Social- og integrationsministeren fastsætter regler for vurderingen af opfyldelse af kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. stk. 3.

§ 18. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension, når det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres ved deltagelse i ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger, jf. dog [§ 17](#), stk. 2 og 3.

Stk. 2. Det er en betingelse for, at en sag kan overgå til behandling efter reglerne om førtidspension, at sagen har været forelagt kommunens rehabiliteringsteam.

§ 19. Grundlaget for en afgørelse om førtidspension skal bestå af

- 1) en rehabiliteringsplan, der indeholder dokumentation for, at personens ressourcer og udfordringer i forhold til uddannelse og beskæftigelse er fuldt afklaret,
- 2) dokumentation for, at alle relevante indsats i den beskæftigelsesrettede indsats, herunder deltagelse i ressourceforløb, er udtømt,
- 3) den faglige forklaring på, hvorfor pågældendes arbejdsevne anses for varigt nedsat,
- 4) den faglige forklaring på, at arbejdsevnen ikke lader sig anvende til selvforsørgelse uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, eller
- 5) angivelse af en eller flere konkrete arbejdsfunktioner, den pågældende med sin nedsatte arbejdsevne anses for at kunne udføre.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 1 og 2, finder ikke anvendelse ved behandlingen af ansøgninger indgivet i henhold til [§ 17](#), stk. 3.

Stk. 3. Kommunen kan ved behandlingen af sager om førtidspension kun benytte sundhedsfaglig rådgivning fra regionens kliniske funktion, jf. [§§ 25 b](#) og [25 c](#) i lov om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats.

Stk. 4. De nærmere regler om krav til organiseringen, tilrettelæggelsen og indholdet i den sundhedsfaglige rådgivning fra klinisk funktion, som fastsættes i medfør af bestemmelsen i [§ 25 e](#), stk. 2, i lov om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats, finder tilsvarende anvendelse i sager om førtidspension.

§ 20. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om tilkendelse af førtidspension, når det efter en samlet faglig vurdering af de foreliggende oplysninger må anses for dokumenteret, at en person ikke kan blive selvforsørgende, jf. [§ 16](#). Kommunalbestyrelsen kan samtidig beslutte, at en sag skal genoptages til vurdering på et senere fastsat tidspunkt.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om afslag på førtidspension, når det efter en samlet faglig vurdering af de foreliggende oplysninger må anses for dokumenteret, at en per-

son ved konkret angivne arbejdsfunktioner enten umiddelbart eller ved en nærmere angivet indsats, jf. [§ 16](#), kan blive selvforsørgende.

Stk. 3. Inden der træffes afgørelse om førtidspension, skal den person, som afgørelsen vedrører, have tilbud om i et møde at udtale sig over for den eller de personer, der skal træffe afgørelsen.

§ 21. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse senest 3 måneder efter tidspunktet for sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension, jf. [§ 17](#), stk. 2, 3. pkt., og [§ 18](#). Dette tidspunkt skal fremgå af sagen og meddeles den pågældende. Hvis fristen i særlige tilfælde ikke kan overholdes, skal pågældende have en redegørelse for, hvad der er årsag til den forlængede sagsbehandlingstid, og besked om, hvornår sagen forventes afgjort.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om førtidspension senest 6 måneder efter tidspunktet for kommunens modtagelse af ansøgning om førtidspension efter [§ 17](#), stk. 3. Tidspunktet for modtagelse af ansøgningen skal fremgå af sagen og meddeles den pågældende, når kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension. Hvis fristen i særlige tilfælde ikke kan overholdes, skal den pågældende have en redegørelse for, hvad der er årsag til den forlængede sagsbehandlingstid, og besked om, hvornår sagen forventes afgjort."

Bekendtgørelse om seniorførtidspension

Nr. 1555 af 18. december 2013

Social-, Børne- og Integrationsministeriet

I medfør af [§ 17](#), stk. 5, i lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 1116 af 23. september 2013, som ændret ved lov nr. 1380 af 23. december 2012, fastsættes:

Anvendelsesområde

§ 1. Bekendtgørelsen gælder for personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, som indenfor de seneste 5 år før folkepensionsalderen ansøger om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, jf. [§ 17](#), stk. 3, i lov om social pension.

Langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet

§ 2. Retten til at få behandlet en ansøgning om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, jf. lovens [§ 17](#), stk. 3, er betinget af, at ansøgeren sammenlagt har haft arbejdsmarkedstilknytning svarende til mindst 25 års fuldtidsbeskæftigelse, jf. dog stk. 2-3. I de perioder, hvor der er indbetalt fuldt ATP-bidrag, jf. [bekendtgørelse om Arbejdsmarkedets Tillægspension](#), anses personen for at opfylde kravet om fuldtidsbeskæftigelse.

Stk. 2. Hvis ansøgeren har haft en arbejdsmarkedstilknytning svarende til 20-25 års fuldtidsbeskæftigelse, jf. stk. 1, 2. pkt., kan betingelsen om langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. lovens [§ 17](#), stk. 3, anses for opfyldt efter kommunalbestyrelsens konkrete vurdering. I vurderingen indgår karakteren og omfanget af arbejdet i nuværende og tidligere arbejdsforhold. Der kan lægges vægt på antal arbejdstimer, der overstiger mindstekravet på 27 timer ugentligt for indbetaling af fuldt ATP-bidrag, jf. stk. 1, 2. pkt., sammenholdt med antal arbejdsår, og om ansøgerens helbredsforhold er påvirket efter mange års arbejdsmarkedstilknytning.

Stk. 3. Efter kommunalbestyrelsens konkrete vurdering kan perioder med deltidsbeskæftigelse omregnes forholdsmæssigt til perioder med fuldtidsbeskæftigelse.

Aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet

§ 3. Retten til at få behandlet en ansøgning om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, jf. lovens [§ 17](#), stk. 3, er betinget af, at ansøgeren forud for ansøgningen har aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. Personer, der forud for ansøgningen har indkomst, der midlertidigt træder i stedet for en arbejdsindkomst, f.eks. sygedagpenge, arbejdsløshedsdagpenge, ledighedsydelse, ressourceforløbsydelse, støtte efter [lov om social service](#) til pasning af nærstående alvorligt syge eller døende og til pasning af børn med handicap eller langvarig lidelse, anses for at opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Stk. 3. Personer, der kortvarigt har modtaget kontanthjælp, har været uden indtægt eller lignende forud for ansøgningen, kan efter kommunalbestyrelsens konkrete vurdering anses for at opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Stk. 4. Personer, der inden for de seneste 5 år helt eller i betydeligt omfang er ophørt med at arbejde af helbredsmæssige grunde, kan efter kommunalbestyrelsens konkrete vurdering anses for at opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. I vurderingen kan karakteren af arbejdet i tidligere arbejdsforhold indgå, herunder antallet af arbejdstimer sammenholdt med antal arbejdsår, og om ansøgerens helbredsforhold er påvirket efter mange års arbejdsmarkedstilknytning.

Dokumentation

§ 4. Omfanget af den hidtidige tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. §§ 2 og 3, skal dokumenteres eller sandsynliggøres. Det kan ske med udgangspunkt i oplysninger fra ATP om indbetalte ATP-bidrag, oplysninger fra SKAT om hidtidig arbejdsindkomst, oplysninger fra nuværende og tidligere arbejdsgivere, herunder oplysninger fra udenlandske arbejdsgivere og myndigheder, ansøgerens egne oplysninger m.v.

§ 5. Selvstændige erhvervsdrivende kan sandsynliggøre eller dokumentere omfanget af beskæftigelsen i selvstændig virksomhed ud fra oplysninger om arten og omfanget af virksomheden, ansøgerens personlige arbejdsopgaver og arbejdstid, ansat arbejdskraft, virksomhedens omsætning, indtjening samt ansøgerens årlige selvstændige erhvervsindtægt opgjort på grundlag af årsopgørelser fra SKAT, eller på anden måde.

Ikrafttræden

§ 6. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2014.

Annette Vilhelmsen

Bent Nielsen

Skrivelse om reglerne for seniorførtidspension, jf. bekendtgørelse om seniorførtidspension

Nr. 9806 af 18. december 2013

Social-, Børne- og Integrationsministeriet

Skrivelse om reglerne for seniorførtidspension, jf. bekendtgørelse om seniorførtidspension
Folketinget vedtog den 21. december 2011 lov nr. 1386 af 28. december 2011 om ændring af lov om social pension (Forhøjelse af folkepensionsalder og indførelse af seniorførtidspension m.v.). Lovændringen medfører, at personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet fra 5 år før folkepensionsalderen kan ansøge om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension.

Regler om muligheden for at søge om førtidspension efter regler om seniorførtidspension træder i kraft 1. januar 2014.

Efter § 17, stk. 5, i lov om social pension bemyndiges social-, børne- og integrationsministeren til at fastsætte regler for vurdering af opfyldelse af kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet. Bemyndigelsen er udmøntet i den vedlagte bekendtgørelse om seniorførtidspension.

Denne skrivelse orienterer om formålet med reglerne om seniorførtidspension og om bekendtgørelsens indhold, herunder om målgruppe, kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet og dokumentation herfor. Desuden redegøres for ansøgning og sagsbehandlingsforløb i forbindelse med ansøgning om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension.

Formålet med regler om seniorførtidspension

Ved lov nr. 1386 af 28. december 2011 om ændring af lov om social pension (Forhøjelse af folkepensionsalder og indførelse af seniorførtidspension m.v.), jf. § 17, stk. 3, indføres regler om seniorførtidspension, således at personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet kan sikres en enkel og hurtig adgang til førtidspension, når de er mindre end fem år fra folkepensionsalderen.

Formålet er:

- At sikre personer, der er nedslidte eller har væsentlige helbredsproblemer efter et langt arbejdsliv, en hurtigere og enklere adgang til førtidspension i op til fem år forud for folkepensionen.
- At undgå en langstrakt og unødigt brug af aktive beskæftigelsesrettede tilbud med henblik på at afklare en eventuel restarbejdsevne.
- At sikre målgruppen ret til en hurtig afklaring af deres fremtidige forsørgelsesmuligheder. Seniorførtidspension er ikke en ny type førtidspension, men en enklere og mere smidig sagsbehandlingsprocedure for tilkendelse af førtidspension. Det er fortsat et krav for at få tilkendt førtidspension, at arbejdsevnen er nedsat i et sådant omfang, at personen ikke er i stand til at forsørge sig selv ved almindeligt arbejde eller ved et fleksjob, jf. lovens § 16.

Målgruppen

Målgruppen for seniorførtidspension er personer med langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, der er nedslidte, og som har højst 5 år til folkepensionsalderen.

Bekendtgørelsen om seniorførtidspension finder anvendelse ved vurderingen af, om en borger, der ansøger om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, har ret til at få behandlet ansøgningen efter § 17, stk. 3, i lov om social pension.

Når kommunen modtager en ansøgning om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, skal kommunen som det første vurdere, om ansøgeren opfylder de generelle betingelser om ret til social pension, samt kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet

Retten til at få behandlet en ansøgning om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, jf. lovens § 17, stk. 3, er efter bekendtgørelsen om seniorførtidspension betinget af, at ansøgeren forud for ansøgningen har haft fuldtidsbeskæftigelse i en periode, der sammenlagt svarer til mindst 20 – 25 år.

Mindst 25 års fuldtidsbeskæftigelse

Hvis der er indbetalt fuldt ATP-bidrag i en eller flere sammenlagte beskæftigelsesperioder, jf. bekendtgørelse om Arbejdsmarkedets Tillægspension, i mindst 25 år, anses ansøgeren for at opfylde kravet om fuldtidsbeskæftigelse, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1. Hvis ansøgeren har haft fuldtidsbeskæftigelse i mere end 20 år men mindre end 25 år, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om ansøgeren kan anses for at opfylde beskæftigelseskravet, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 2, og nedenfor.

Efter bekendtgørelse om Arbejdsmarkedets Tillægspension indbetales der fuldt ATP-bidrag ved en arbejdstid på mindst 27 timer pr. uge. Beskæftigelse i fleksjob anses som fuldtidsbeskæftigelse.

20 – 25 års fuldtidsbeskæftigelse

Hvis ansøgeren har haft mindre end 25 års fuldtidsbeskæftigelse, men mere end 20 år, kan kravet om langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 2, anses for opfyldt, hvis kommunen ud fra et konkret skøn vurderer, at pågældende er i målgruppen for seniorførtidspension.

Kommunen kan ved vurderingen fx lægge vægt på:

- det faktiske eller skønnede antal ugentlige arbejdstimer i perioden, fx om ansøgeren har arbejdet mange timer over mindstekravet til indbetaling af fuldt ATP-bidrag i hele eller store dele af beskæftigelsesperioden,
- arbejdets karakter, dvs. om arbejdet må anses for at være fysisk eller psykisk belastende og nedslidende,
- at ansøgerens helbred er påvirket efter mange år på arbejdsmarkedet.

Deltidsbeskæftigelse

Perioder med deltidsbeskæftigelse, herunder sæsonarbejde, kan efter kommunens konkrete vurdering tælles med ved opgørelsen af omfanget af fuldtidsbeskæftigelse, hvis længden af perioden med arbejdsmarkedstilknytning er forholdsmæssigt øget, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 3.

Deltidsbeskæftigelse omregnes forholdsmæssigt til perioder med fuldtidsbeskæftigelse, dvs. i forhold til en ugentlig arbejdstid på mindst 27 timer, som anses for fuldtidsbeskæftigelse i relation til reglerne om seniorførtidspension. Ved fravær af dokumentation for det ugentlige

timetal kan kommunen tage udgangspunkt i, at et år på deltid svarer til ½ års fuldtidsbeskæftigelse.

Aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet

Retten til at få behandlet en ansøgning om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, jf. lovens § 17, stk. 3, er desuden betinget af, at ansøgeren forud for ansøgningen har aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. bekendtgørelsens § 3. Ansøgere, som kommer direkte fra beskæftigelse, opfylder derved kravet. Kravet kan dog være opfyldt i andre tilfælde fx ved: Indkomst der midlertidigt træder i stedet for arbejdsindkomst

Personer, der forud for ansøgningen har indkomst, der midlertidigt træder i stedet for en arbejdsindkomst, fx sygedagpenge, arbejdsløshedsdagpenge, ledighedsydelse, ressourceforløbsydelse, støtte efter lov om social service til pasning af nærstående alvorligt syge eller døende og til pasning af børn med handicap eller langvarig lidelse, anses, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 2, for at opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Kontanthjælp eller uden indkomst

Ansøgere, der kortvarigt har modtaget fx kontanthjælp eller kortvarigt har været uden indkomst, kan efter en konkret vurdering anses for at opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 3.

Kommunen kan ved vurderingen fx lægge vægt på:

- at ansøgeren har været i behandling eller afventet helbredsmæssig udredning,
- at ansøgeren er ophørt med at arbejde af helbredsmæssige årsager,
- karakteren og omfanget af tidligere beskæftigelse.

Ansøgere, der er ophørt på arbejdsmarkedet kort tid før, at kravet om at være 5 år fra folkepensionsalderen indtræder, og som derfor i en kortvarig periode forud for ansøgningen har modtaget kontanthjælp eller været uden indkomst, bør ikke alene af denne grund udelukkes fra at kunne opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Ansøgere, der i en længere periode forud for ansøgningen har modtaget kontanthjælp alene pga. ledighed, kan ikke anses for at opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Arbejdsophør af helbredsmæssige grunde inden for de seneste 5 år

Ansøgere, der inden for de seneste 5 år helt eller i betydeligt omfang er ophørt med at arbejde af helbredsmæssige grunde, kan efter en konkret vurdering anses for at opfylde kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 4.

Kommunen kan ved vurderingen fx lægge vægt på:

- karakteren af arbejdet i tidligere arbejdsforhold, herunder antallet af arbejdstimer sammenholdt med antal arbejdsår,
- at ansøgerens helbredsforhold er påvirket efter mange års arbejdsmarkedstilknytning,
- at ansøgeren har haft nedsat arbejdstid af helbredsmæssige grunde, eller om arbejdsophøret skyldes helbredsproblemer.

Dokumentation for tilknytning til arbejdsmarkedet

Omfanget af den hidtidige tilknytning til arbejdsmarkedet, herunder perioder, som midlertidigt træder i stedet for arbejde mv., skal dokumenteres eller sandsynliggøres, jf. bekendtgørelsens §§ 4 og 5.

Hensigten er, at det så vidt muligt skal være relativt enkelt for kommunen at vurdere, om en ansøger opfylder kravene om aktuel og langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet.

Muligheden for en hurtig og enkel dokumentation for lønmodtagere er først og fremmest oplysninger fra ATP om indbetalte ATP-bidrag. Oplysninger herom er i de fleste tilfælde til rådighed.

I de tilfælde, hvor der ikke er indbetalt ATP-bidrag, kan dokumentationen fx være oplysninger fra nuværende og tidligere arbejdsgivere, herunder oplysninger fra udenlandske arbejdsgivere og myndigheder, ansøgerens egne oplysninger mv., jf. bekendtgørelsens § 4.

Hvis ansøgerens helbredsforhold er påvirket af de mange års arbejdsmarkedstilknytning, og dette element indgår i vurderingen af, om ansøgeren opfylder betingelsen om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, skal dette dokumenteres eller sandsynliggøres.

Helbredsforhold, som har medført helbredsbetingsophør, og som indgår i vurderingen af, om kravet om aktuel arbejdsmarkedstilknytning er opfyldt, skal ligeledes dokumenteres eller sandsynliggøres.

Selvstændige erhvervsdrivende

Selvstændige erhvervsdrivende kan sandsynliggøre eller dokumentere omfanget af beskæftigelsen i den selvstændige virksomhed ud fra oplysninger om arten og omfanget af virksomheden, ansøgerens personlige arbejdsopgaver og arbejdstid, ansat arbejdskraft, virksomhedens omsætning og indtjening samt ansøgerens årlige selvstændige erhvervsindtægt opgjort fx på grundlag af årsopgørelser fra SKAT, eller på anden måde, jf. bekendtgørelsens § 5.

Ansøgning om seniorførtidspension efter § 17, stk. 3, i lov om social pension

Ansøgning om seniorførtidspension indgives til kommunen.

Kommunen skal herefter vurdere, om en ansøger opfylder de generelle betingelser om ret til social pension (indfødsret, bopælstid mv.), samt kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Hvis kommunen vurderer, at ansøger opfylder de generelle betingelser om ret til social pension, samt kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, orienteres borgeren om dette, samt om hvornår det kan forventes, at kommunen træffer afgørelse i sagen.

I sådanne sager iværksættes ikke beskæftigelsesrettede tilbud for at udvikle arbejdsevnen.

Kommunen indhenter om nødvendigt yderligere oplysninger (fx helbredsoplysninger) og udarbejder i samarbejde med borgeren rehabiliteringsplanens forberedende del. Der skal indhentes lægeattest fra den praktiserende læge, jf. § 4 i bkg. nr. 1418 om om rehabiliteringsplan og rehabiliteringsteamets indstilling om ressourceforløb, fleksjob, tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende eller førtidspension. Sagen forelægges herefter for kommunens rehabiliteringsteam. Kommunalbestyrelsen træffer umiddelbart efter rehabiliteringsteamets indstilling i sagen afgørelse om, at sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension.

Kommunen skal træffe afgørelse om ret til førtidspension senest 6 måneder efter, at kommunen har modtaget ansøgningen om førtidspension efter § 17, stk. 3.

Tidspunktet for modtagelse af ansøgningen skal fremgå af sagen og meddeles den pågældende, når kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension. Hvis fristen i særlige tilfælde ikke kan overholdes, skal den pågældende have en redegørelse for, hvad der er årsag til den forlængede sagsbehandlingstid, og besked om, hvornår sagen forventes afgjort, jf. lovens § 21, stk. 2.

Afslag

Hvis kommunen vurderer, at en ansøger ikke opfylder de generelle betingelser for ret til social pension, statsborgerskab, bopælstid mv., gives der afslag på ydelser efter lov om social pension.

Hvis kommunen vurderer, at en ansøger ikke opfylder kravet om langvarig og aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet, gives der afslag på, at få behandlet ansøgningen efter reglerne om seniorførtidspension.

Kommunens afgørelse om afslag kan indbringes for Ankestyrelsen efter de gældende klagerregler i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Dokumentation for nedsættelse af arbejdsevnen

Ansøgere, som opfylder betingelserne for at ansøge om førtidspension efter reglerne om seniorførtidspension, har haft en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet. Der vil derfor typisk foreligge nødvendige oplysninger til dokumentation af arbejdsevnen i forhold til at klare kravene på arbejdsmarkedet. For disse personer vil dokumentationen for en væsentlig og varig nedsættelse af arbejdsevnen i højere grad foreligge end for personer, der alene har haft en svag eller sporadisk tilknytning til arbejdsmarkedet.

I sager, der behandles efter reglerne om seniorførtidspension, udarbejdes den forberedende del af rehabiliteringsplanen primært på baggrund af foreliggende oplysninger fra fx speciallæger eller tidligere sygdomsjournaler mv., oplysninger om tidligere arbejdsmarkedstilknytning og arbejdsfunktioner samt oplysninger om årsager til evt. arbejdsophør eller sygemelding, der kan dokumentere de manglende muligheder for at klare kravene på arbejdsmarkedet.

Der iværksættes ikke beskæftigelsesrettede tilbud, herunder virksomhedspraktik mv. Kommunen kan dog indhente nye oplysninger, f.eks. helbredsmaessige oplysninger, til brug for sagens afgørelse. Kommunen har ansvaret for, at sagen er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om ret til førtidspension.

Afklaringen af arbejdsevnen kan gennemføres hurtigere og mere enkelt end i sager, der behandles efter de almindelige regler om førtidspension, da der er tale om personer tæt på folkepensionsalderen med et langt arbejdsliv bag sig og et kort fremadrettet arbejdsmarkedspektriv.

Rehabiliteringsplan og -team

Til brug for behandling af sagen i rehabiliteringsteamet udarbejdes den forberedende del af rehabiliteringsplanen, jf. Bekendtgørelse om rehabiliteringsplan og rehabiliteringsteamets indstilling om ressourceforløb, fleksjob, tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende eller førtidspension. Som i de øvrige sager, der forlægges teamet, deltager borgeren i mødet i rehabiliteringsteamet.

Vurdering af arbejdsevnen

I sager, der skal behandles efter reglerne om seniorførtidspension, skal der alene tages stilling til, om arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat i forhold til de erhverv, den pågældende vil kunne varetage, uden at der iværksættes tiltag, der har til formål at udvikle arbejdsevnen. Det skal således ikke vurderes, om ansøgeren ville være i stand til at udvikle sin arbejdsevne eller kunne blive i stand til at anvende sin restarbejdsevne efter fx deltagelse i virksomhedspraktik, revalidering eller deltagelse i ressourceforløb.

Ved vurderingen af arbejdsevnen kan det tillægges særlig betydning, hvis der er sammenhæng mellem sygdomshistorikken og det forhold, at pågældende ikke længere kan arbejde.

I sager, der skal behandles efter reglerne om seniorførtidspension, skal der ses bort fra kravet om, at borgere som udgangspunkt skal have deltaget i ressourceforløb, inden der kan tilkendes førtidspension. Der skal ligeledes ses bort fra kravet om, at alle muligheder for at udvikle arbejdsevnen skal være udtømt.

Rehabiliteringsteamets indstilling i sagen skal ske ud fra en socialfaglig vurdering af, om arbejdsevnen er væsentlig og varigt nedsat. Betingelserne for tilkendelse af førtidspension er også i disse sager, at der skal være tale om en væsentlig og varig nedsat arbejdsevne, som betyder, at pågældende ikke vil være i stand til at forsørge sig selv ved et arbejde, herunder i et fleksjob.

Hvis rehabiliteringsteamet ikke finder det dokumenteret, at arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat, skal teamet indstille til kommunalbestyrelsen, at der gives afslag på førtidspension.

Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse

Umiddelbart efter rehabiliteringsteamet har afgivet indstilling i sagen, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension. Herefter træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om tilkendelse eller afslag på førtidspension. Afgørelsen kan indbringes for Ankestyrelsen.

Hvis kommunalbestyrelsen ikke finder det dokumenteret, at arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat, skal der gives afslag på førtidspension. I disse tilfælde skal kommunen i nødvendigt omfang tilbyde rådgivning og vejledning om andre hjælpemuligheder.

Personer, der tilkendes førtidspension efter ansøgning via reglerne om seniorførtidspension, modtager førtidspension med samme satser og under samme øvrige betingelser som andre førtidspensionister.

Bent Nielsen

